

Lag om finansbolag;

utfärdad den 9 juni 1988.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Finansieringsverksamhet får, i de fall som anges i denna lag, drivas endast efter tillstånd av bankinspektionen.

Med finansieringsverksamhet avses näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller ställa garanti för kredit, förmedla kredit till konsumenter eller medverka till finansiering genom att förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande.

2 § Tillstånd krävs för företag som driver finansieringsverksamhet, om

1. företaget helt eller delvis ägs av ett svenskt eller utländskt bankinstitut eller dotterbolag till sådant institut, eller

2. företaget driver finansieringsverksamhet riktad mot konsumenter, eller

3. nettovärdet av tillgångarna i verksamheten enligt fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret är minst femtio miljoner kronor och det inte finns anledning anta att värdet därefter har gått ned under detta belopp, eller

4. det annars är uppenbart att nettovärdet av tillgångarna i verksamheten överstiger femtio miljoner kronor.

I nettovärdet enligt första stycket 3 och 4 skall inte räknas in värdet av tillgångarna i sådan finansieringsverksamhet som anges i 3 § första stycket.

Tillstånd krävs inte, om finansieringsverksamheten bedrivs av andra än aktiebolag, ekonomisk förening, handelsbolag eller enskild näringsidkare.

3 § Tillstånd krävs inte, om finansieringsverksamheten

1. avser finansiering endast i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av företaget, eller

2. avser finansiering endast i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller med annat nära samband som anges i 4 § andra stycket och medel för verksamheten inte anskaffas från allmänheten, eller

3. tillgodoser finansieringsbehov endast inom en grupp näringsidkare med ekonomisk intressegemenskap och medel för verksamheten inte anskaffas från allmänheten.

Tillstånd krävs inte heller om bankinspektionen efter särskild prövning finner att finansieringsverksamheten

1. utgör en normal likviditetsförvaltning och inte kan anses ha ett självständigt syfte vid sidan av företagets huvudsakliga verksamhet, eller

2. drivs utan vinstsyfte av en förening vars uppgift endast är att tillgodose finansieringsbehov hos föreningens medlemmar.

Tillstånd krävs inte heller för företag som omfattas av annan lagstiftning om särskild tillsyn.

4 § Om det finns nära samband mellan två eller flera företag, skall vid tillämpning av 2 § första stycket 3 och 4 hänsyn tas till det sammanlagda nettovärdet av tillgångarna i finansieringsverksamheten.

Nära samband skall anses föreligga om företagen leds av samma eller i huvudsak samma personer eller om vinsten av företagets verksamhet helt eller till betydande del skall, direkt eller indirekt, tillfalla samma eller i huvudsak samma personer.

Förutsättningar för tillstånd m. m.

5 § Tillstånd får meddelas endast om finansieringsverksamheten drivs i aktiebolagsform och aktiekapitalet är minst fem miljoner kronor.

Tillstånd skall ges, om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller annan författning,
2. bolaget inte är olämpligt att driva finansieringsverksamhet,
3. verksamheten kan antas inte bli till skada för det allmänna, och
4. bolaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag.

6 § Ansökan om tillstånd får göras innan bolaget har registrerats i aktiebolagsregistret. Har ansökan gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande, räknas den i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975: 1385) föreskrivna tiden från tillståndsbeslutet.

Till bolagsordningen skall vara fogad en plan för den tilltänkta verksamheten.

7 § Beslut om ändring av finansbolags bolagsordning skall prövas av bankinspektionen och får inte registreras innan det har godkänts av inspektionen.

8 § Bolag som har fått tillstånd att driva finansieringsverksamhet kallas finansbolag. Annan än finansbolag får inte i sin firma eller annars vid beteckning av verksamhet använda ordet finansbolag eller finansaktiebolag.

9 § För finansbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet, om annat inte följer av denna lag.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 10 kap. 4 § första stycket 4 aktiebolagslagen (1975: 1385) i fråga om finansbolag skall med låneskuld och annan där angiven förpliktelse jämställas förvärv av fordringar och upplåtelse av egendom som avses i 1 §.

Finansbolags verksamhet

10 § Aktier i ett finansbolag får genom teckning eller överlåtelse förvärvas endast av

1. svenska medborgare,
2. svenska bolag och föreningar som inte är kontrollsubjekt enligt lagen (1982: 617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.,

3. andra svenska samfälligheter,
4. fondbolag till aktiefonder enligt aktiefondslagen (1974: 931).

Har aktieförvärv skett på annat sätt än genom teckning eller överlåtelse, skall första stycket inte i något fall medföra hinder för aktieägaren att förvärva ytterligare aktier, om det sker med stöd av den företrädesrätt till teckning eller erhållande av nya aktier som är förenad med de redan förvärvade aktierna enligt aktiebolagslagen (1975: 1385) eller den bolagsordning som gällde vid förvärvet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen kan medge undantag från första stycket.

Förvärv av aktie i strid med innehållet i första stycket är ogiltigt.

11 § Finansbolag får högst låna upp medel med dels ett belopp som svarar mot bolagets kassa och mot vad som inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbanks, central föreningsbank, kreditaktiebolag, hypoteksinstitut och postgirot eller utlånats till annat finansbolag, dels ett belopp som svarar mot tolv och en halv gång det egna kapitalet. Om det finns särskilda skäl kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger det egna kapitalet.

Som upplåning anses inte vad som motsvarar av finansbolaget utfärdade skuldförbindelser som för långgivaren medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer eller som har garanterats av staten, bankaktiebolag, sparbanks eller central föreningsbank. Till upplåningen skall läggas ingångna garantiförbindelser och andra åtaganden på kapitalmarknaden som innebär en kreditrisk för bolaget. Garantiförbindelser skall tas upp till sitt nominella belopp. Detsamma gäller andra åtaganden, om inte regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen har föreskrivit ett lägre belopp.

Med eget kapital avses aktiekapital, reservfond, dispositionsfond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital får likställas

1. garantifond, som bildats genom tillskott av aktieägare i finansbolaget eller förbindelser utfärdade av bankaktiebolag, sparbanks, central föreningsbank eller annan som bankinspektionen godkänt, intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital,

2. fyrtio procent av ett belopp som svarar mot sådana bolagets reserver som avses i 2 kap. 9 § bankrörelselagen (1987: 617) intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital samt

3. kapital som tillförts bolaget mot av bolaget utfärdade skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer, intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital.

Från finansbolagets eget kapital skall avräknas det bokförda värdet av vad bolaget tillskjutit som aktiekapital eller i annan form till annat in- eller utländskt företag som driver finansieringsverksamhet.

Om det mellan finansbolag råder sådant nära samband som anges i 4 §, kan bankinspektionen i det särskilda fallet bestämma att upplåningsrätt skall beräknas gemensamt för bolagen.

12 § I finansbolag skall minst en av bolagsstämman utsedd revisor vara auktoriserad revisor eller auktoriserat revisionsbolag.

13 § Finansbolag står under tillsyn av bankinspektionen.

Bankinspektionen skall övervaka att finansbolag följer denna lag och annan författning som reglerar finansbolags verksamhet, föreskrift som har beslutats med stöd av denna lag samt bolagsordningen och de beslut som med stöd av lag eller bolagsordningen har fattats av bolagsstämman eller styrelsen.

Bankinspektionen skall även i övrigt med uppmärksamhet följa finansbolagens verksamhet för att hålla sig underrättad om förhållanden som kan inverka på ett bolags säkerhet eller i övrigt är av betydelse för en sund utveckling av verksamheten.

Bankinspektionen är inte skyldig att vaka över att sådana bestämmelser iakttas som gäller rättigheter och skyldigheter för aktieägare i finansbolag i förhållande till bolaget eller till annan aktieägare eller sådana bestämmelser som angår bolagets inre angelägenheter.

14 § Bankinspektionen utövar tillsyn med ledning av handlingar som finansbolag enligt denna lag skall lämna till inpektionen och upplysningar som inspektionen inhämtar vid undersökning hos bolaget eller på annat sätt.

Undersökning hos finansbolag skall ske när bankinspektionen anser det behövt eller när regeringen beslutar om det.

15 § Finansbolags tillstånd kan återkallas av bankinspektionen, om bolaget överträtt denna lag eller uppenbart åsidosatt kundernas intressen eller om annars förutsättningarna för tillstånd enligt 5 § inte längre föreligger.

Om ett tillstånd har återkallats enligt första stycket, skall bolaget stå under bankinspektionens tillsyn till dess att verksamheten avvecklats eller drivs på ett sådant sätt att tillstånd enligt denna lag inte krävs.

16 § Råder förhållande som anges i 15 §, får bankinspektionen meddela finansbolaget skriftlig erinran i stället för att återkalla bolagets tillstånd, om det kan antas att bolaget låter sig rättas av detta. Inspektionen får även meddela ett finansbolag skriftlig erinran, om bolaget annars inte följer i 13 § andra stycket angivna föreskrifter och beslut eller om annat förhållande råder som menligt inverkar på bolagets säkerhet eller som kan äventyra en sund utveckling av bolagets finansieringsverksamhet. Skriftlig erinran får förenas med föreläggande om rättelse.

Råder missförhållanden hos finansbolag i annat fall än som anges i första stycket, får bankinspektionen i särskilt beslut göra anmärkning om det.

Om ett finansbolag har fattat beslut som strider mot denna lag eller annan författning som reglerar finansbolags verksamhet, mot föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller mot bolagsordningen, får bankinspektionen förbjuda att beslutet verkställs. Har beslutet verkställts, får inspektionen förelägga bolaget att göra rättelse, om det kan ske.

17 § Bankinspektionen skall, om inte särskilda skäl talar däremot, förordna en revisor att med övriga revisorer delta i revisionen av finansbolag. Inspektionen kan när som helst återkalla sådant förordnande och i stället utse ny revisor.

Om ett tillstånd för finansbolag att driva finansieringsverksamhet har återkallats, gäller förordnandet för den av bankinspektionen utsedde revisorn till dess att finansieringsverksamheten har avvecklats och revisorn till bankinspektionen har lämnat en berättelse över avvecklingen.

Finansbolaget skall till revisor som har förordnats enligt första stycket betala ersättning med belopp som bankinspektionen bestämmer.

18 § Bankinspektionen får kalla till sammanträde med finansbolags styrelse eller begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Har styrelsen inte följt en sådan begäran, får inspektionen kalla till extra bolagsstämma. Företrädare för inspektionen får närvara vid styrelsesammanträde, som inspektionen har utlyst, och vid bolagsstämma samt delta i överläggningar.

19 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur finansbolags räkenskaper skall föras och hur värdehandlingar skall förvaras och inventeras.

20 § Finansbolag skall på tid och sätt som bankinspektionen bestämmer

1. hålla bolagets kassa, övriga tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar tillgängliga för granskning av inspektionen,

2. upprätta och till inspektionen lämna översikt som visar bolagets tillgångar och skulder,

3. till inspektionen lämna årsredovisning och i förekommande fall koncernredovisning samt revisionsberättelse och protokoll vid ordinarie bolagsstämma,

4. i övrigt lämna inspektionen alla de upplysningar och uppgifter som inspektionen anser behövliga för tillämpningen av denna lag.

21 § Bankinspektionen skall föra én förteckning över finansbolagen.

22 § Finansbolagen skall med årliga avgifter bekosta bankinspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

23 § Om det kan antas att ett företag driver sådan finansieringsverksamhet att denna lag är tillämplig, får bankinspektionen förelägga företaget att till inspektionen lämna de upplysningar om sin verksamhet som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Vite

24 § Meddelar bankinspektionen föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen sätta ut vite.

Överklagande

25 § Bankinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen. Inspektionens beslut har omedelbar verkan, om inte annat beslutas.

Tystnadsplikt

26 § Den som är eller har varit verksam i finansbolag får inte obehörigen röja vad han därvid har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Första stycket gäller också den som hos bankinspektionen har tagit befattning med ärende enligt denna lag.

Straff

27 § Den som driver finansieringsverksamhet utan tillstånd, där sådant krävs enligt denna lag, döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Styrelseledamot eller befattningshavare hos finansbolag som uppsåtligt eller av oaktsamhet genom oriktig bokföring eller på annat sätt lämnar bankinspektionen felaktiga upplysningar om verksamheten döms, om gärningen inte är ringa, till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot 8 § döms till böter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988. Genom lagen upphävs lagen (1980: 2) om finansbolag.

2. Ett företag som vid den nya lagens ikraftträdande driver finansieringsverksamhet och som avser att ansöka om tillstånd skall göra detta senast vid utgången av år 1988.

3. Ett företag som vid den nya lagens ikraftträdande driver finansieringsverksamhet får fortsätta denna verksamhet enligt den äldre lagen till utgången av år 1988 eller fram till dess att ansökan enligt 2 slutligt prövats.

4. Ansöker ett företag som avses i 3 inte om tillstånd inom tid som anges i 2 eller får företaget inte sin ansökan beviljad, får företaget fortsätta verksamheten enligt den äldre lagen i fråga om de åtaganden som företaget gjort under den tid som verksamheten bedrivits enligt den lagen.

5. Ett företag som vid den nya lagens ikraftträdande driver finansieringsverksamhet skall för att undantas från lagens tillämpningsområde enligt 3 § andra stycket göra ansökan om detta senast vid utgången av år 1988. Vad som sägs i 3 och 4 gäller även sådant företag.

6. Företag som enligt 3 eller 4 får fortsätta verksamheten enligt den äldre lagens bestämmelser skall betala avgifter för bankinspektionens verksamhet enligt den nya lagens 22 §.

7. Om det i en lag eller i en författning som har beslutats av regeringen hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

BENGT K. Å. JOHANSSON
(Finansdepartementet)

